

106 SERİ NO'LU GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ

Belge türü	Tebliğ
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Tebliğ grubu	GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞLERİ
Tarih	01.09.1972
Sıra no	106

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 96 ncı maddesine ilişkin uygulamalarda birliğin sağlanmasını ve bu noktadan vâki tereddütlerin giderilmesini teminen, aşağıda bazı açıklamaların yapılması uygun görülmüştür.

1. Adi komandit şirketlerde komanditer ortaklar bakımından kâr pâylarının elde edilmesi (vergiyi doğuran olay) :

Adi komandit şirketlerde komanditer ortakların, şirket kazancından elde ettikleri kâr paylarının, takvim yılı sonunda elde edilmiş sayılacağı 91 sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliğinde belirtilmiş olmakla beraber, bu konuda halen bazı tereddütler olduğu anlaşıldığından, konunun bir kere daha açıklanması zorunlu görülmüştür.

Gelir Vergisi Kanununun 1137 sayılı Kanunla değişik 96. maddesine göre, adi komandit şirketlerde komanditerlerin kâr payları (dağıtılmıyan kazançlar dışında kaldığından), sadece nakden veya hesaben ödendiği anda vergi tevkifatına tabi tutulmuştur.

Adi komandit şirket, bir şahıs şirketi olduğundan, bu şirketi mahiyeti itibariyle diğer şirketlerle (sermaye şirketleri) aynı rejime tabi tutmak mümkün değildir. Sözü edilen şirketi yöneten komandite ortak olup, ötekiler gibi umumî hey'et ve idare meclisi nev'inden karar ve yönetim organları yoktur. Şirketin bilânçosu ile kâr ve zarar hesabı herhangi bir organın tasdikine tabi olmadığı gibi, kârın dağıtılıp dağıtılmıyacağı sermaye şirketlerinde olduğu gibi, böyle bir organın kararına bağlı olmaz. Yıl sonunda çıkarılması zorunlu olan bilânçoğu komandite ortak düzenler. Komanditerler iş yılı sonunda tahakkuk eden kâr paylarını nakden alırlar (T. Ticaret Kanunu Mad. 251). Buna göre, komanditer ortağın kâr hissesini talep etme hakkı vardır.

Diğer taraftan, TTK. nun adi komandit şirketler hakkında da uygulanan 170. maddesi, ortaklar için kâr payını talep etme hakkını kaldıran mukavele şartlarının hükümsüz olacağını hükme bağlamıştır. Buna göre, komanditer ortağın, yıl sonunda doğan kârdan hissesine düşen miktarı isteme hakkı hiçbir suretle kaldırılamamaktadır.

Sermaye şirketlerinde yetkili organların bilânço, kâr ve zarar cetvelini tasdik edip, gerekli yedek akçeleri ayırmak ve kalan kârı dağıtmak hususunda karar vermedikçe, hissedarların kâr payı isteme haklarının doğmamasına mukabil; adi komandit şirketlerde, komanditer ortağın kâr payını şirkette bırakacak kendi rızasından başka bir irade mevcut değildir.

Şu hale göre, söz konusu kâr paylarını hemen ortakların defterlerindeki hesaplarına kaydedilmesi; başka bir deyişle ortaklara hesaben ödenmesi gerekmektedir.

Yıl sonunda defterlerde bu mahiyette bir kaydın yapılmayışı hiçbir zaman ortakların kâr paylarını hukuken veya hesaben elde etmelerine engel olamaz.

Öte yandan, TTK. na göre yıl sonunda hesapların kapatılması ve bilânçonun düzenlenmesi için bir kolaylık olmak üzere tanınan üç aylık ek sürenin de, hukuken ve ne de hesaben kazanç ve iratların tekevvün tarihini değiştirmeyeceği tabiidir.

Nitekim TTK. nun 251. maddesindeki "Komanditerler, iş yılı sonunda tahakkuk eden kâr paylarını nakden alırlar" şeklindeki hükmü ve V. U. K. nun 174 ve 185. maddeleri de bu görüşü doğrulamaktadır.

Buna göre, adi komandit şirketlerde komanditer ortakların kâr paylarının hiçbir kayıt ve muamele ile ilgilendirmeksizin, hesap dönemi sonunda hesaben ödenmiş sayılması lâzım ve zaruridir.

Diğer taraftan, komanditer ortaklara ait kâr paylarından bu tarihte tevkif olunan vergilerin de, ertesi ayın 20. günü (Ocak 20) akşamına kadar muhtasar beyanname ile Vergi Dairesine bildirilmesi gerekmektedir.

Esasen, Danıştay son zamanlarda vermiş olduğu kararlarda, bu görüşü benimsemektedir.

2. Sermaye şirketlerince dağıtılmıyarak şirket bünyesinde bırakılan kâr paylarının ortaklar bakımından elde edilmesi :

